

Nr 192.

Av herr **Velander m. fl.**, *angående upphävande av lagen om skogsaccis och höjning av repartitionstalet för skogsvärde.*

Den kommunala beskattningen av fastighet sker i vårt land i huvudsak på så sätt att ett belopp motsvarande 5 proc. av taxeringsvärdet å fastighet alltid upptages till beskattning utan något avdrag. I den mån nettointäkten av en fastighet överstiger nämnda belopp, tages denna till inkomstbeskattning på vanligt sätt. Denna form för fastighetsbeskattningen kallas garantiskatt, och denna säges utgå efter ett repartitionstal av 0,05.

Beträffande i jordbruksfastighet ingående växande skog — vilken vid fastighetstaxeringen åsättes ett särskilt s. k. skogsvärde — utgör dock repartitionstalet 0,04, och själva garantiskatten är sålunda för den växande skogens del lägre än för fastighet i övrigt. Detta kompenseras av att vid skogsavverkning uttages en särskild skatt, *skogsaccis*, som bestämmes i förhållande till ett på ett ganska omständligt sätt beräknat rotvärde av det avvertrade virket. Skogsaccisen utgår endast till primärkommun.

Skogsaccisen infördes i vårt kommunala skattesystem genom en år 1909 antagen lag. Den var då avsedd att utgöra ett komplement till beskattningen av inkomst av jordbruksfastighet, vilken beskattning då var utformad som en s. k. ackordsskatt, i det att inkomst av jordbruksfastighet upptogs till 6 proc. av fastighetens taxeringsvärde, oavsett om inkomsten i verkligheten var större eller mindre. Enligt de gällande bestämmelserna skulle vid fastställande av jordbruksfastighets taxeringsvärde behörigt avseende fästas vid skogens beskaffenhet, men det var icke föreskrivet att skogen skulle inräknas i taxeringsvärdet med sitt verkliga värde. Det synes ha lett till att inkomsten av skogsbruk genom ackordsberäkningen blev för lågt beskattad. Av bl. a. den anledningen, att det ansågs bli alltför betungande för fastighetsägarna att under en skogs uppväxttid betala inkomstskatt för tillväxtens hela värde, fann man det lämpligare att uttaga en provisorisk tilläggsskatt i skogsaccisens form än att i taxeringsvärdena inräkna skogen till dess fulla värde.

Genom beslut av 1920 års riksdag ersattes det dittills gällande systemet för beskattning av inkomst av jordbruksfastighet med ett garantiskattesystem, varvid repartitionstalet för jordbruksfastighet fastställdes till 0,06. De skäl, som föranlett skogsaccisens införande, bortföll därmed, men accisen bibehölls det oaktat i oförändrad form. Anledningen härtill synes ha varit, att skogsaccisen ansågs vara en synnerligen lämplig skatteform för skogsbrukets del, icke någon önskan att beskatta skogsfastigheter hårdare än övriga jordbruksfastigheter.

Ehuru vissa ändringsförslag förelades de nästföljande riksdagarna, företogs

dock icke någon ändring i fråga om skogsbeskattningen (huvudsakligen med hänsyn till tekniska svårigheter) förrän år 1928, då den nu gällande kommunalskattelagen liksom nuvarande lag om skogsaccis antogs av riksdagen. Härvid fastställdes repartitionstalet för jordbruksvärdet samt för skogsmarksvärdet till 0,06 och talet för skogsvärdet till 0,04. Beträffande skogsaccisen fastställdes skattesatsen till en fjärdedel av medelutdebiteringen under de senaste 5 åren.

Genom beslut av 1932 års riksdag sänktes repartitionstalet för jordbruksvärde och skogsmarksvärde från 0,06 till 0,05, men repartitionstalet för skogsvärde och skattesatsen för skogsaccisen bibehölls oförändrade. I propositionen motiverades detta med att skogsaccis ej utginge för husbehovsvirke i allmänhet och ej till landsting samt att olika omständigheter talade för att skogsaccisen vore lågt beräknad. Departementschefen uttalade emellertid, att det sannolikt varit svårt att avvisa ett förslag om sänkning av repartitionstalet för skogsvärde till 0,03, om det kunnat påvisas och för allmänna medvetandet framstätt såsom klart, att den skogsaccis, som uttoges och som avsåge att utfylla skillnaden mellan jordbruksvärdets och skogsvärdets repartitionstal, exakt fyllde detta ändamål.

I ett betänkande med förslag till omläggning av den kommunala beskattningen (SOU 1942: 34) föreslog kommunalskatteberedningen, att fastighetsskatt skulle utgå efter samma repartitionstal för all fastighet samt skogsaccisen i samband därmed avskaffas. Beredningen anförde i denna fråga bl. a. följande:

Skogsaccisen innebure en beskattning av skogens avkastning i den mån denna tillgodogjordes och utginge sålunda med växlande belopp olika år, medan fastighetsskatten utginge med ett för varje år praktiskt taget lika stort belopp, oavsett när avkastningen tillgodogjordes. Om virkeskapitalet å en fastighet genom sparande av tillväxten definitivt höjdes, bleve den ej tillgodogjorda avkastningen föremål för objektbeskattning vid fastighetsskatt men ej vid skogsaccis, och omvänt.

Vid fastighetsskatt och skogsaccis gällde olika metoder för bestämmande av beskattningsföremålets värde. Den avkastning, efter vilken skogsvärdet bestämdes och fastighetsskatten följaktligen utginge, uppskattades efter ett rotvärde, utgörande medeltalet av en rotprisserie för ett flertal år, vilka kunde innefatta såväl hög- som lågkonjunktur på virkesmarknaden. Rotvärdet vid skogsaccistaxeringen räknades efter rotpriset vid avverkningsstillfället, vilket pris finge antagas genomsnittligt ligga högre än det vid fastighetstaxeringen tillämpade rotvärdet, då övervägande delen av uttagen skedde vid goda konjunkturer på virkesmarknaden.

På grund av de berörda förhållandena vore de båda skatteformerna ej jämförbara.

Ur den skattskyldiges synpunkt kunde det framstå som en fördel hos skogsaccisen att den utginge i anslutning till uttaget av skogsavkastningen, då den skattskyldige finge antagas ha bättre tillgång på likvida medel. Ur kommunernas synpunkt vore däremot fastighetsskatten att föredraga, då denna i motsats till skogsaccisen lämnade ett jämnt tillskott till kommunernas hushållning. Ur skogsvärdssynpunkt hade skogsaccisen tidigare ansetts äga företräde framför en fastighetsskatt, enär den icke träffade tillväxt som sparades för att öka virkeskapitalet och det å andra sidan ansåges, att behovet av medel till en årlig fastighetsskatt kunde föranleda avverkningar i förtid. Enligt uttalanden av representanter för skogsbruket, med vilka beredningen under sitt arbete överlagt, syntes emellertid

uppfattningen bland skogsbrukets målsmän i allmänhet ha ändrats på denna punkt. Härtill hade sannolikt bidragit bl. a. den omständigheten att skogsägarna ansåges ha vunnit större insikter i skogliga och ekonomiska ting. Beredningen hade för sin del kommit till den uppfattningen att några olägenheter ur skogsvårdssynpunkt av avgörande betydelse icke förelåge.

Ur taxeringstekniska synpunkter gäve skogsaccisen upphov till icke oväsentliga svårigheter. Beskattningsåret vid skogstaxeringen omfattade i regel ett kalenderår. Så som avverkningarna i landet i allmänhet bedreves, komme beskattningsåret merendels att avse den senare delen av en avverkningssäsong och den tidigare delen av den därpå följande avverkningssäsongen. Redan bestämmandet av objektet för skogsaccistaxeringen mötte under sådana förhållanden betydande svårigheter. Bestämmandet av rotvärdet försvarades därav att mellan de båda avverkningssäsonger, som delvis inginge i beskattningsåret, icke oväsentliga förändringar kunde inträffa i exempelvis försäljningspris samt avverknings- och transportkostnader. Skogsaccistaxeringen hade också förorsakat taxeringsmyndigheterna betydande tidsspillan och besvär. Taxeringsnämndernas praxis vore icke enhetlig i landets olika delar. Virkestaxeringen hade även föranlett ett förhållandevis stort antal taxeringsprocesser. Härtill komme det arbete, som debiteringen och uppbörden av skogsaccis vållade. Särskilda svårigheter hade också yppat sig vid indrivningen av skogsaccis. Proportionen mellan de belopp, som denna skatteform dittills tillfört det allmänna, och det arbete den föranledde framstode såsom mindre tillfredsställande. Vid objektbeskattning av skog genom en fastighetsskatt krävdes icke något särskilt taxeringsförfarande, då fastighetstaxeringen ändå vore nödvändig, bl. a. för förmögenhetsbeskattningen. Då debitering och uppbörd givetvis skulle ske gemensamt för fastighetsskatt på skog och övrig fastighetsskatt, vållade dessa göromål icke något särskilt arbete för skogsbeskattningens del. Då kommuns rätt till fastighetsskatt vore i särskild ordning tryggad genom föreskrift i 17 kap. 6 § handelsbalken, uppkomme inga särskilda problem vid fråga om indrivning av skatten.

Kommunalskatteberedningen redovisade även en tabell (s. 636) utvisande den för taxeringsåren 1929—1940 debiterade skogsaccisens belopp. Det framgår av tabellen, att skogsaccisen för landsbygdens del uppgått till lägst 1,5 och högst 5,8 miljoner kronor per år samt i medeltal belöpt sig till 3,4 miljoner kronor per år. Av en annan tabell i betänkandet (s. 638) framgår, att den inom landskommunerna för nämnda år debiterade skogsaccisen i medeltal motsvarat en fristående objektskatt på skogsvärde till primärkommun och landsting, vilken utgått efter ett repartitionstal av 0,02. Med hänvisning härtill kunde beredningen fastställa, att accisen de nämnda åren utgått med avsevärt högre belopp än skillnaden i repartitionstal mellan skogsvärde och fastighet i övrigt bort föranleda även om man låter jämförelsen taga sikte på den skillnad i repartitionstal, 0,02, som gällde för åren 1929—1932. Nämnda tal uttrycker nämligen skillnaden i repartitionstal vid ett garantiskattsystem. En sänkning av garantiskattens repartitionstal för skogsvärde från 0,06 till 0,04 innebär visserligen en motsvarande minskning av antalet fastighetsskattekronor, men å andra sidan stiger därigenom antalet inkomstskattekronor, eftersom även procentavdragen undergå sänkning. Den faktiska lättningen vid repartitionstalets sänkning blir därför mindre än som motsvarar denna sänkning.

Kommunalskatteberedningens här åberopade undersökningar sträcka sig t. o. m. taxeringsåret 1940. Fullföljer man undersökningarna för senare år, får man följande serie för å landsbygden debiterad skogsaccis åren 1941—1945: 5,0, 5,4, 6,8, 8,3 och 7,1 miljoner kronor. En föreställning om vilka repartitionstal dessa belopp skulle motsvara vid en fristående objektskatt kan man få genom en enkel överslagsberäkning. Det sammanlagda, vid 1945 års allmänna fastighetstaxering fastställda skogsvärdet utgjorde i runt tal 2,4 miljarder kronor. Ett repartitionstal å 0,01 vid en fristående objektskatt skulle då ha givit ett objektskatteunderlag för den växande skogen, som uppgått till 240 000 skattekrönor. Om man för enkelhetens skull räknar med en utdebitering till primärkommun och lands-ting å 10 kronor per skattekröna, blir skatten 2,4 miljoner kronor. Eftersom den för året debiterade skogsaccisen var ungefär tre gånger detta belopp, motsvarade alltså accisen en fristående objektskatt å skogsvärde med repartitionstalet 0,03. Gör man samma beräkningar för taxeringsåren 1941—1944, kommer man till ännu högre tal. Skogsvärdet för samtliga landskommuner dessa år uppgick till knappt 1,6 miljarder kronor. Med en utdebiteringsprocent av 10 hade sålunda ett repartitionstal av 0,01 betytt en årlig fastighetsskatt på skogsvärdet uppgående till 1,6 miljoner kronor. Den debiterade skogsaccisen motsvarar då repartitionstal vid en fristående objektskatt överstigande resp. 0,03, 0,03, 0,04 och 0,05. De båda sistnämnda åren har alltså skogsaccisen varit högre än den fastighetsskatt, som för året uttagits i förhållande till skogsvärdet, och år 1944 har den t. o. m. varit högre än nämnda fastighetsskatt hade utgjort, om den utgått efter samma repartitionstal som för jordbruksvärde. Tager man hänsyn till att vår fastighetsskatt är en garantiskatt och att denna under de senare åren endast till ringa del inneburit en objektskatt, d. v. s. merbelastning i förhållande till en ren inkomstskatt, vågar man påstå, att den åren 1941—1945 debiterade skogsaccisen varit flerfaldigt större än den verkliga fastighetsskattebelastningen på den växande skogen och att följaktligen en utomordentligt stor disproportion rått mellan accisens belopp och den skatteskillnad accisen varit avsedd att kompensera.

De här anförda synpunkterna och redovisade verkningarna av gällande bestämmelser för skogsaccisen torde visa, att densamma är ytterst olämplig såsom ett komplement till en fastighetsbeskattning å den växande skogen. Enligt vår mening bör den snarast möjligt avskaffas, varvid givetvis repartitionstalet för garantiskatten å skogsvärde får sättas till samma som för fastighet i övrigt. Någon anledning att för denna frågas avgörande avvakta Kungl. Maj:ts ställningstagande till de av kommunalskatteberedningen i övrigt framlagda förslagen rörande fastighetsbeskattningen synes icke föreligga. Man kan icke heller till stöd för ett bibehållande av skogsaccisen anförä, att de vid skogsaccistaxeringarna fastställda rotvärdena enligt gällande bestämmelser skola ligga till grund även för skogsvårdsavgifternas beräkning. Dessa bestämmelser komma nämligen enligt en år 1946 utfärdad lag om skogsvårdsavgifter (SFF 1946: 324) att fr. o. m. den 1 juli 1947 bestämmas i förhållande till taxeringsvärdena å växande skog samt skogsmark.

På grund härav hemställes,

att riksdagen ville besluta *dels* att upphäva den nu gällande lagen om skogsaccis, *dels ock* att i anslutning härtill höja reparationstalet för skogsvärde från 0,04 till 0,05.

Stockholm den 23 januari 1947.

Gustaf Velandér.

Gustaf Björkman.

Axel Mannerskantz.

Ragnar Bergh.
